

ПрАТ «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут права та безпеки ім. Володимира Великого

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

XI Міжнародної науково-практичної конференції

**«Розвиток української держави
в умовах активізації євроінтеграційних процесів»**

08 травня 2026 р.

м. Київ

Павлюк В.В.

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Навчально-наукового інституту права та безпеки
ім. князя Володимира Великого ПрАТ «ВНЗ» «МАУП»*

**Науковий керівник:
Лісовська Ю.П.**

*Кандидат юридичних наук, завідувач кафедри
адміністративного, фінансового та банківського права
Навчально-наукового інституту права та
безпеки ім. князя Володимира Великого ПрАТ ВНЗ МАУП*

Штучний інтелект і право: сучасні тенденції

У сучасних умовах розвиток технологій значно впливає на різні сфери життя, і право не є винятком. Особливе місце сьогодні займає штучний інтелект (ШІ), який поступово починає використовуватися у правозастосовній діяльності. Такі системи, як GPT, Gemini та інші, певною мірою допомагають швидше знаходити потрібну інформацію, аналізувати нормативно-правові акти та краще орієнтуватися у складних правових питаннях.

Міністерство юстиції України ще кілька років тому почало впроваджувати окремі цифрові рішення з елементами штучного інтелекту. Одним із прикладів є програмне забезпечення «Касандра», що використовується для оцінки поведінки осіб, що вчинили правопорушення. Принцип роботи досить простий: система пропонує відповісти на певні запитання, після чого формує показник імовірності повторного злочину у відсотках. Як зазначається у джерелах, такий показник може коливатися від мінімального значення до досить високого рівня. Формально подібний інструмент має допомагати судді при визначенні міри покарання [2].

Якщо подивитися глибше, виникають серйозні питання. Вважаємо, що використання навіть базових елементів штучного інтелекту у таких чутливих питаннях, як визначення ризику повторного злочину, є доволі небезпечним. Програма оцінює людину за певною моделлю, але вона не враховує всі життєві обставини, мотиви поведінки чи реальні зміни в особистості. У результаті є ризик, що рішення буде частково спиратися не на повний аналіз, а на алгоритм, який може помилятися.

Разом із тим, варто розуміти, що штучний інтелект не може повністю замінити людину у праві. Є такі сфери, де його використання має бути обмеженим або навіть недопустимим. Наприклад, прийняття судових рішень повинно залишатися виключно за суддею, адже тут важ-

ливе не тільки знання закону, а й оцінка обставин справи, внутрішнє переконання та відповідальність за наслідки [1].

Так само не можна покладати на ІІІ остаточне вирішення питань кримінальної відповідальності, визначення покарання або оцінку доказів. У таких випадках помилка може мати дуже серйозні наслідки для особи.

Крім цього, існує ризик технічних збоїв або неточностей у роботі штучного інтелекту. Інколи він може надавати неправильні або неточні відповіді, що у сфері права є критичним, тому вважаємо, що ІІІ варто використовувати більше як допоміжний інструмент, а не як основне джерело прийняття рішень. Особа все одно повинна перевіряти інформацію і нести відповідальність за кінцевий результат.

Ще однією проблемою є те, що надмірне використання ІІІ може призвести до зниження рівня професійного мислення юристів. Якщо постійно покладатися на готові відповіді, людина поступово перестає самостійно аналізувати, шукати рішення і критично мислити. У результаті це може негативно вплинути на якість підготовки майбутніх фахівців і загалом на рівень правової культури.

Цікаво, що і судова практика в Україні вже демонструє досить обережне ставлення до таких технологій. Зокрема, в ухвалі Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 28 травня 2025 року (справа № 991/4110/25) зазначено, що використання позицій, сформованих штучним інтелектом, може розцінюватися як зловживання процесуальними правами та неповага до суду. Аналогічна позиція висловлювалася і Верховним Судом у 2024 році (справа № 925/200/22). Це ще раз підтверджує, що повна довіра до таких технологій у праві наразі є передчасною[3].

Разом із тим ми не вважаємо, що штучний інтелект потрібно повністю виключити. Його використання може бути доцільним у випадках, коли йдеться про дуже великий обсяг інформації, який складно опрацювати самостійно за короткий час. Наприклад, для попереднього пошуку матеріалів, узагальнення або орієнтації у темі, але навіть у таких ситуаціях усю отриману інформацію необхідно ретельно перевіряти, оскільки відповідальність все одно несе людина, а не програма.

Отже, можна зробити висновок, що впровадження штучного інтелекту у сферу права потребує дуже обережного підходу. Попри окремі переваги, пов'язані з обробкою великого обсягу інформації, такі технології не можуть забезпечити повноцінний аналіз правових ситуацій і не здатні замінити людину при прийнятті юридично значущих рішень. Особливо небезпечним є їх використання у судочинстві, де вирішуєть-

ся доля людини і важливе значення мають не лише норми права, а й оцінка обставин справи.

Список використаних джерел:

1. Войнов М. Штучний інтелект та юридична сфера: чи зможуть технології замінити суддів? *Українська Гельсінська спілка з прав людини*. 2024. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/shtuchnyy-intelekt-ta-iurydychna-sferachy-zmozhut-tekhnologii-zaminyty-suddiv/> (дата звернення – 03.05.2026)

2. І. Городинський. Скринька «Касандри»: що не так із ініціативою Мін'юсту? *Юридична Газета: всеукраїнське професійне юридичне видання*. 2020. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/skrinka-kasandri-shcho-ne-tak-iz-iniciativoyu-minyustu.html> (дата звернення – 03.05.2026)

3. Лисенко І.В., Кузьменко О.В., Гаряєва Г.М. Актуальні питання використання технології штучного інтелекту в юридичній діяльності. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2025. № 90. С. 100-105.